

Par atklātu algu valsts pārvaldē

2019. gada 8. martā stājās spēkā Satversmes tiesas spriedums lietā Nr.2018-11-01 “Par Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 3. panta 9.² daļas 1. un 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam”, ar kuru iepriekš minētās apstrīdētās normas tika atzītas par neatbilstošām Satversmes 96.pantam un spēkā neesošām no to spēkā stāšanās brīža, kā rezultātā vairs netiek publicēta informācija par valsts pārvaldē strādājošajiem ik mēnesi izmaksāto atlīdzību.

Šobrīd vēl spēkā esošais pienākums iesniegt amatpersonu deklarācijas attiecas tikai uz likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” konkrēti nosauktajām “amatpersonām”, bet neattiecas uz valsts pārvaldes darbiniekiem, savukārt no pienākuma publicēt amatpersonu (darbinieku) atlīdzības noteikšanas kritērijus un darba samaksas apmēru sadalījumā pa amatu grupām nav nosakāms konkrētai amatpersonai vai darbiniekam izmaksātais atalgojums un citas naudas summas. Tādējādi pēc Satversmes tiesas sprieduma spēkā stāšanās ir ievērojami vājināts valsts un pašvaldību līdzekļu izlietojuma atklātības līmenis un sabiedriskās kontroles mehānisms, kas var negatīvi ietekmēt ne tikai sabiedrisko organizāciju darbu, bet arī kavēt efektīvu un ātru žurnālistikas darbu sabiedrības informēšanā.

Iepazīstoties ar Satversmes tiesas spriedumu, secināms, ka tiesa apstrīdētās normas atzina par spēkā neesošām, nevis vērtējot tās pēc būtības, bet konstatējot pārkāpumus likumdošanas procedūrā – Saeima, izdarot grozījumus likumā, neņēma vērā labas likumdošanas principu. Līdz ar to atceltās normas būtu pieņemamas korektā likumdošanas procesā.

Aicinām papildināt Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 3.panta 9.² daļu ar 1. un 2.punktu, izsakot 3.panta 9.² daļu šādā redakcijā:

“(9²) Lai nodrošinātu Satversmes 100. pantā nostiprināto cilvēktiesību uz vārda brīvību, tai skaitā informācijas atklātību, ievērošanu un efektīvu īstenošanu iespējami ērti privātpersonām, visu valsts un pašvaldību strādājošo atlīdzība ir pilnīgi atklāta sabiedrībai šādā kārtībā:

- 1) institūcijas visām amatpersonām un visiem darbiniekiem aprēķināto atalgojumu un citas naudas summas, kas viņiem pienākas, katru mēnesi publicē institūcijas mājaslapā internetā, norādot vārdu, uzvārdu, amatu un aprēķināto summu, ja likums nenosaka citādi;
- 2) informācija par institūcijas amatpersonām un darbiniekiem aprēķināto atalgojumu un naudas summām, kas viņiem pienākas, iestādes mājaslapā internetā atrodas ne mazāk kā astoņus gadus. Ja institūciju likvidē, šīs publicētās informācijas pieejamību līdz noteiktā termiņa beigām turpina uzturēt augstākas iestādes mājaslapā internetā;
- 3) Ministru kabinets nosaka tādas valsts pārvaldes iestādes, kā arī to amatpersonas un darbiniekus, kuru atalgojums un naudas summas, kas viņiem pienākas, nav publicējamās valsts drošības apsvērumu dēļ, kā arī gala termiņu, kura notecējuma beigās šī informācija kļūst atklāti vispārpieejama Latvijas Nacionālajā arhīvā.”

Aicinām visas datu publikācijas veikt atvērto datu formātā, lai žurnālistiem un citiem interesentiem būtu iespējas tos brīvi apstrādāt un izmantot.